

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/35/2024
Identifikačné číslo spisu:	1112237838
Dátum vydania rozhodnutia:	30.04.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Vladík
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:1112237838.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne obchodnej spoločnosti VENUS PROJECT Slovakia, s.r.o., Limbach, Limbová č. 451/3, IČO: 31 342 841, proti žalovanej Slovenskej republike, v mene ktorej koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Bratislava, Račianska 71, o náhradu nemajetkovej ujmy, vedenom na Mestskom súde Bratislava IV pod sp. zn. B1-25C/209/2012, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 15. júla 2022 sp. zn. 6Co/62/2022, takto

rozhodol:

I. Dovolenie o d m i e t a.

II. Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (t. č. Mestský súd Bratislava IV) (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) uznesením č. k. 25C/209/2012-258 z 23. septembra 2021 návrh žalobkyne na odpustenie zmeškania lehoty na zaplatenie súdneho poplatku za podané dovolanie doručený súdu dňa 03. 09. 2021 zamietol.

2. Proti uvedenému uzneseniu súdu prvej inštancie podala žalobkyňa odvolanie, o ktorom Krajský súd v Bratislave uznesením z 15. júla 2022 sp. zn. 6Co/62/2022 rozhodol tak, že podľa § 386 písm. c) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) odvolanie odmietol. Rozhodnutie odôvodnil tým, že odvolanie smerovalo proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, ktorým zamietol návrh na odpustenie zmeškania lehoty na zaplatenie súdneho poplatku za dovolanie. Civilný sporový poriadok v ustanovení § 357 taxatívne vymenúva okruh uznesení súdu prvej inštancie, proti ktorým je odvolanie prípustné, pričom proti takémuto rozhodnutiu odvolanie nepripúšťa. Odvolací súd preto odvolanie žalobkyne nemohol preskúmať a meritórne o ňom rozhodnúť a musel odvolanie žalobkyne odmietnuť ako odvolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému zákon odvolanie nepripúšťa.

3. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovala z ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Navrhla, aby dovolací súd uznesenie odvolacieho súdu ako aj uznesenie súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Namietala, že výzva na zaplatenie súdneho

poplatku bola okresným súdom nesprávne doručovaná, súd prvej inštancie mal podľa žalobkyne ex offio u doručovateľa vykonať vlastné šetrenie. Mala tiež za to, že odvolací súd bez ohľadu na ustanovenie § 355 v spojení s § 357 CSP mal ex offio zasiahnuť a odvolaniu žalobkyne vyhovieť. In fine dovolateľka uviedla, že v dôsledku pochybenia okresného súdu pri doručovaní výzvy na zaplatenie súdneho poplatku za dovolanie žalobkyňa zaplatila doplatok za dovolanie včas v zákonnej lehote 10 dní.

4. Žalovaná sa k dovolaniu žalobkyne nevyjadřila.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), s vysokoškolským právnickým vzdelaním druhého stupňa (§ 429 ods. 2 písm. b) CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie nie je procesne prípustné a je potrebné ho odmietnuť.

6. Dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom, ktorým je možné napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu pri splnení zákonom stanovených predpokladov a podmienok. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, nemožno dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podrobiť vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní.

7. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

8. Základným (a spoločným) znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné podľa § 420 CSP, je to, že ide buď o rozhodnutie vo veci samej, alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. V prípade, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 CSP, dovolací súd skúma primárne, či ide o rozhodnutie v ňom uvedené; k preskúmaniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa o existencii procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. a) až f) CSP pristupuje dovolací súd len vtedy, ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu uvedenému v tomto ustanovení. Ak je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, je z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. a) až f) CSP irelevantné, či k dovolateľom namietanej vade došlo alebo nedošlo.

9. V danom prípade je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým bolo odmietnuté odvolanie žalobkyne proti uzneseniu súdu prvej inštancie o zamietnutí návrhu na odpustenie zmeškania lehoty na zaplatenie súdneho poplatku za dovolanie.

10. Proti uzneseniu súdu prvej inštancie je prípustné odvolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 355 ods. 2 CSP). Uznesenia, proti ktorým zákon odvolanie pripúšťa, sú taxatívne vymenované v ustanovení § 357 CSP. Uznesenie súdu prvej inštancie, ktorým rozhodol o zamietnutí návrhu na odpustenie zmeškania lehoty sa medzi týmito uzneseniami nenachádza, z čoho a contrario vyplýva, že proti nemu nie je odvolanie prípustné.

11. Najvyšší súd sa problematikou prípustnosti dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, proti ktorému nie je odvolanie prípustné zaoberal vo viacerých rozhodnutiach (9Cdo/70/2022, 9Cdo/119/2023), pričom uviedol nasledujúce:

12. V systéme opravných prostriedkov slovenského civilného procesného práva je základným (riadnym) opravným prostriedkom pre nápravu chýb a iných nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie odvolanie. Dovolanie ako opravný prostriedok je opravným prostriedkom mimoriadnym a vo vzťahu k odvolaniu ako riadnemu opravnému prostriedku subsidiárnym (t. j. odvolanie, resp. odvolací prieskum, predchádza dovolaniu, resp. dovolaciemu prieskumu). To znamená, že zmyslom a účelom dovolania ako procesného inštitútu a v tom dôsledku úlohou dovolacieho súdu je preskúmať zákonnosť a vecnú správnosť rozhodnutia odvolacieho súdu - t. j. či odvolací súd riadne preskúmal namietané odvolacie dôvody (odvolacie námietky) a či k nim zaujal správny právny záver - a svojou rozhodovacou činnosťou zasiahnuť do rozhodnutia odvolacieho súdu a odstrániť namietané nesprávnosti v prípade, že ich odvolací súd svojim procesným postupom sám nenapravil. Ale ak zákon vylučuje prípustnosť odvolania proti konkrétnemu rozhodnutiu súdu prvej inštancie, odvolací súd (rešpektujúc zásadu, že štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon, zakotvenú v čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky) nemá nijakú zákonnú možnosť vytýkané chyby a nedostatky preskúmať a ich prípadný výskyt napraviť. Z princípu racionálneho, efektívneho a inštančného súdneho konania o dovolaní potom vyplýva, že ak zákon vylučuje možnosť preskúmať súdne rozhodnutie v opravnom konaní vedenom pred riadnou opravnou inštanciou - odvolacím súdom, o to viac (argumentum a minori ad maius) treba za vylúčené považovať preskúmanie tohto súdneho rozhodnutia pred mimoriadnou opravnou inštanciou - dovolacím súdom. V opačnom prípade by nastala celkom absurdná situácia (argumentum ad absurdum), nedávajúca žiaden rozumný zmysel, kedy by dovolací súd preskúmaval konanie a rozhodnutie odvolacieho súdu (teda jeho zákonnosť a vecnú správnosť), hoci by však tento odvolací súd nemal žiaden zákonný (právny) dôvod, na základe ktorého by sa vôbec mohol zaoberať určitou argumentáciou procesnej strany a preskúmať jej opodstatnenie. Odvolanie by sa tým stalo len nevyhnutnou formulou, aby po jeho odmietnutí strana mohla podať dovolanie (ako opravný prostriedok subsidiárny k odvolaniu) a dovolací súd by tak de facto vykonával základný (riadny) opravný prieskum, a teda suploval prieskumnú činnosť riadneho opravného súdu (odvolacieho súdu), hoci zákon riadny opravný prieskum (odvolací prieskum, odvolanie) v danom prípade vylučuje.

13. Inými slovami, ak zákon proti určitému typu súdneho rozhodnutia vyhlási riadny opravný prostriedok za právne neúčinný (t. j. že sa ním v danom prípade nemožno úspešne domáhať nápravy chýb a nedostatkov pred súdom nižšej inštancie), z logiky veci nemôže byť právne účinným ani mimoriadny opravný prostriedok. Inak by právna úprava riadneho opravného prostriedku pre tento typ súdneho rozhodnutia v inštančnom postupe celkom stratila svoj význam a zmysel (ratio legis), bola by v rozpore so zásadou vylúčenia tzv. redundancie (nadbytočnosti v právnom poriadku, tzn. že každý právny inštitút má v právnom poriadku svoje opodstatnenie) a s princípom prezumpcie racionálneho zákonodarcu, ktorý je nevyhnutným predpokladom existencie právnej istoty a právneho štátu v zmysle čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, a zároveň by sa tým poprela účelnosť práva ako základná právna hodnota. Pokiaľ zákon proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie vylučuje prípustnosť odvolania ako riadneho opravného prostriedku, tým skôr (a fortiori) je vylúčená i prípustnosť dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku.

14. V posudzovanej veci z uvedeného vyplýva, že ak zákon proti uzneseniu súdu prvej inštancie nepripúšťa odvolanie, nemožno proti tomuto rozhodnutiu úspešne podať ani dovolanie. Na tomto základe dovolací súd dospel k záveru, že prípustnosť dovolania žalobkyne proti napadnutému uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd z dôvodu neprípustnosti odmietol jej odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie o zamietnutí návrhu na odpustenie zmeškania lehoty na zaplatenie súdneho poplatku, nemožno z ustanovenia § 420 CSP vyvodit', a preto dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, odmietol podľa § 447 písm. c) CSP.

18. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá Civilného sporového poriadku).

19. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.